

Csikó Varga Tamás

A HÍD, AMELY ÖSSZEKÖT

A VÉDELMI EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE
A 2024-ES MAGYAR EU-ELNÖKSÉG IDŐSZAKÁBAN

A MAGYAR EU-ELNÖKSÉG STRATÉGIAI KONTEXTUSA

Magyarország európai uniós tagsága során 2024 második félévében 2011 után immár másodszor töltötte be az Európai Unió Tanácsának soros elnöki tisztségét. Az elnökségre egy, az Európai Unió számára sok tekintetben kihívásokkal teli időszakban került sor. Az ukrajnai háború harmadik évében sem csökkent a harcok hevesége és a pusztítás mértéke, és kiegyezésre, a béke felé mutató rendezésre utaló hiteles jelek nem mutatkoztak a hadviselő felek részéről. Emellett a közel-keleti konfliktusok – Izrael háborúja Gázában a Hamász és Dél-Libanonban a Hezbollah ellen, a továbbra is polgárháborús helyzet Szíriában, vagy Jemenben a húsz fenyegetés –, valamint számos egyéb kihívás (instabil államok, szélsőséges és terrorszervezetek, szervezett bűnözői hálózatok, valamint migráció kiemelten a Száhel-övezettől Észak-Afrikán át Afrika szarváig) ugyancsak fokozták az európai biztonsági környezet kiszámíthatatlanságát. Az EU politikai napirendjén éppen ezért központi helyet foglalt el a védelem kérdése, fókuszban Ukrajna katonai támogatásával, valamint az EU, illetve a tagállamok ellenálló képességének javításával és védelmi képességeinek megerősítésével.

A magyar EU-elnökség emellett egybeesett az EU intézményi ciklusváltásának időszakával is: a 2024. júniusi európai parlamenti választások nyomán újjáalakult az Európai Parlament, majd az Európai Bizottság is, és ennek nyomán valamennyi intézményben számos személyi változás történt. Ebben a ciklusváltásban ugyancsak leképeződött a védelem egyre növekvő fontossága, többek között a védelemért és űrért felelős biztosi portfólió létrehozásával, illetve az európai védelem jövőjéről szóló fehér könyv (*White Paper for European Defence – Readiness 2030*) kidolgozására vonatkozó feladatszábással, amelyet végül 2025 márciusában fogadtak el az EU-s intézmények.¹ 2024 decemberében az Európai Parlamentben döntés

¹ European Commission 2025.

született a Biztonság- és Védelempolitikai Albizottság teljes jogú bizottsági szintre emeléséről is.²

Két, a biztonság és védelem kérdéseit is érintő, átfogó szakpolitikai jelentés is megjelent a magyar elnökség alatt. 2024 szeptemberében Mario Draghi, az Európai Központi Bank korábbi elnöke és egykori olasz miniszterelnök az Európai Bizottság elnökének felkérésére készítette el az európai versenyképesség megerősítéséről szóló jelentését, amelynek széles körű javaslatcsomagjai közül az egyik kifejezetten a védelmi ipar és innováció fejlesztésére tett javaslatot.³ Majd 2024 novemberében jelent meg Sauli Niinistö volt finn köztársasági elnök jelentése, ugyancsak az Európai Bizottság elnökének felkérésére, amely ajánlásokat tesz Európa polgári és katonai felkészültségének, ellenálló képességének erősítése érdekében.⁴ A Niinistö-jelentés kapcsán a magyar EU-elnökség levezette az elsőkörös tanácsi reflexiók folyamatot, amelynek lezárásaként egy elnökségi előrehaladási jelentés készült.

Mivel a magyar elnökséget követő lengyel–dán–ciprusi trió közös programjában az első pont az „Erős és biztonságos Európa” megteremtése,⁵ a biztonság- és védelempolitikai, védelmi ipari és katonai kérdések továbbra is központi helyet foglalnak el az Európai Unió napirendjén.

A MAGYAR EU-ELNÖKSÉG PRIORITÁSAI ÉS EREDMÉNYEI AZ EU KÖZÖS BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKÁJA (KBVP) TERÜLETÉN⁶

A magyar elnökségi program hangsúlyozta, hogy Európa, az európai polgárok biztonsága kiemelten fontos, így annak egyik prioritása is az európai védelempolitika megerősítése volt.⁷ A további prioritások között szerepelt egy új európai versenyképességi megállapodás tető alá hozása; a bővítéspolitika következetes és érdemeken alapuló jellegének erősítése és továbbvitele; az illegális migráció megfékezése; a kohéziós politika jövőképeinek körvonalazása; a gazdaközpontú uniós agrárpolitika erősítése; valamint előrelépés a demográfiai kihívások kezelésében.

² European Parliament 2024.

³ European Commission 2024a; European Commission 2024b.

⁴ European Commission 2024c.

⁵ Government of Cyprus 2024.

⁶ A fejezet jelentős mértékben támaszkodik a Honvédelmi Minisztérium közvetlen információszolgáltatására.

⁷ Az Európai Unió Tanácsa 2024.

Összhangban a spanyol–belga–magyar trió programjával és a Lisszaboni Szerződés adta keretek között átfogó elnökségi feladatként jelent meg az EU közös biztonság- és védelempolitikája területén az annak középtávú céljait kijelölő, 2022 márciusában elfogadott *Stratégiai iránytű* további következetes végrehajtásának támogatása.⁸

A KBVP terén a honvédelmi tárca az elnökségi programot három pillérré alapozta az európai védelem megerősítése érdekében: 1. az Európai Unió katonai reagálóképességének, válságkezelő kapacitásainak megerősítése; 2. az EU képességfejlesztési hatékonyságának növelése, a közös európai képességfejlesztésben rejlő lehetőségek jobb kihasználása; 3. az európai védelmi technológiai és ipari bázis megerősítése, a védelmi innováció előmozdítása.⁹

*Az EU katonai reagálóképességének növelése,
válságkezelő kapacitásainak megerősítése¹⁰*

Az uniós válságkezelési képességek bővítésének és a reagálóképesség erősítésének a célja az, hogy az unió minél inkább képes legyen mind saját állampolgárai megvédésére, mind a válságkezelésre olyan, Európa biztonsága szempontjából kritikus térségekben, mint a Nyugat-Balkán, és a „déli kihívások” nyomán a szubszaharai Afrika, kiemelten a Száhel-övezet, a Guineai-öböl térsége és Afrika szarva.

A Nyugat-Balkán esetében kiemelkedő eredmény volt, hogy a magyar EU-elnökségi időszakban a jelenlegi legnagyobb KBVP-művelet, a bosznia-hercegovinai EUFOR ALTHEA hadszíntéri parancsnoki beosztását – tulajdonképpen a 2024–2025 januárja közötti teljes egyéves időszakban – Sticz László vezérőrnagy töltötte be. Ez nem csupán nagyobb felelősséget jelentett, de a szövetséges államok és a helyi közösségek elismerését is tükrözte a Magyar Honvédség közel 30 éves missziós tevékenysége nyomán. A Nyugat-Balkán stabilitása melletti elkötelezettség demonstrálására jó alkalmat biztosított az EU Politikai és Biztonsági Bizottság nagyköveteinek ALTHEA művelethez tett 2024. július 8-i látogatása is a magyar EU-elnökség szervezésében.

A térség stabilitásáról és biztonságáról magas szintű szakmai egyeztetésekre is sor került: az EU Katonai Bizottságának vezérkarfőnöki szintű kihelyezett ülését 2024. október 14–16. között rendezték meg Magyarországon, ahol közös munkaülésre is sor került a nyugat-balkáni országokkal. 2024. november 27-én, Brüsszelben pedig informális ebédet rendeztek az EU Katonai Bizottság tagjainak, amelynek témája

⁸ MTI 2024a.

⁹ MTI 2024b.

¹⁰ NAVARRAI MÉSZÁROS 2024, illetve a Honvédelmi Minisztérium tájékoztatása alapján.

a Nyugat-Balkán biztonsági helyzete volt, kiemelt figyelemmel az orosz–ukrán háborúnak a térségre gyakorolt hatásaira.

A szubszaharai Afrika biztonsági kihívásait illetően döntés született két további térségbeli európai uniós katonai művelethez – a Vörös-tenger térségének tengeri közlekedési biztonságát erősítő EUNAVFOR Aspides és a szomáliai biztonsági erők kiképzését támogató EUTM Somalia műveletekhez – való magyar hozzájárulásról.

A válságkezelés tekintetében kiemelt figyelmet kapott az EU Gyorsreagálású Képesség (*Rapid Deployment Capacity*) és a kapcsolódó vezetés-irányítási képesség, a Katonai Tervezési és Vezetési Szolgálat (*Military Planning and Conduct Capability*) teljes műveleti képességének 2025-re való elérése, ami a tagállamok közös politikai célkitűzése volt. Az EU Gyorsreagálású Képesség létrehozásának helyzete állt a magyar EU-elnökség által 2024. szeptember 20-án Brüsszelben szervezett katonai találkozó fókuszában is. A Gyorsreagálású Képesség kérdését a 2024. július 17-i budapesti informális EU védelempolitikai igazgatói ülésen és az EU Katonai Bizottság Munkacsoport 2024. november 8-i kihelyezett ülésén is tárgyalták, csakúgy, mint az EU vezérkarfőnökök októberi kihelyezett ülésén. Magyarország az októberben megrendezett Brave Warrior 2024 – EU éleslövészettel egybekötött hadgyakorlatot is kijáánlotta a képesség elérése érdekében, amely az EU Integrated Resolve 2024 válságkezelési törzsgyakorlatához is kapcsolódott.¹¹

Az elnökségi programban megjelent az unió kétoldalú biztonsági és védelmi partnerségeinek továbbfejlesztése is, amely a katonapolitikai kérdésekkel foglalkozó csoport (*Politico-Military Group*) 2024. szeptember 20-án Budapesten megrendezett kihelyezett ülésének témája volt.

Az uniós képességfejlesztés hatékonyságának növelése, a közös európai képességfejlesztésben rejlő lehetőségek jobb kihasználása¹²

Az uniós képességfejlesztés hatékonyságának növelése elsősorban az Állandó Struktúrált Együttműködés (*Permanent Structured Cooperation – PESCO*) és az Európai Védelmi Ügynökség (*European Defence Agency*) keretében zajló együttműködés fejlesztésére fókuszált. A PESCO folyamatban lévő stratégiai felülvizsgálatát előmozdítandó, a magyar EU-elnökség keretében 2024. július 16-án – az informális EU védelempolitikai igazgatói találkozóhoz kapcsoltan – magas szintű PESCO-workshopot rendeztek Budapesten. A tapasztalatfeldolgozással és a PESCO jövőjével

¹¹ Nemzetközi hadgyakorlaton bizonyították a magyar katonák, zengett a hajmáskéri lőtér 2024.

¹² NAVARRAI MÉSZÁROS 2024, illetve a Honvédelmi Minisztérium tájékoztatása alapján.

foglalkozó találkozó keretében – kapcsolódva Magyarországnak a Közép-Európai Védelmi Együttműködésben (*Central European Defence Cooperation – CEDC*) betöltött 2024-es elnökségéhez – külön panelt szenteltek a CEDC-országok¹³ PESCO-val kapcsolatos tapasztalatainak megosztására. Ehhez kapcsolódóan esettanulmányként a CEDC-projektként indult CBRN SaaS (*Surveillance as a Service*) PESCO-projekt eredményeit mutatták be. A workshop másik panelbeszélgetésében a PESCO és más, az EU-s képességfejlesztéshez hozzájáruló uniós védelmi kezdeményezések és ösztönzők közötti koherencia fokozásának lehetséges módjait vizsgálták a résztvevők.

A katonai képességfejlesztéshez kapcsolódott, hogy az EU Katonai Bizottság Átfogó Képességfejlesztési Célal Foglalkozó Munkacsoportja kihelyezett ülést tartott Budapesten 2024. november 8-án, ahol a képességfejlesztést támogató folyamat (*Headline Goal Process*) továbbfejlesztésének lehetőségeiről tárgyaltak a jelenlévők.

*Az európai védelmi technológiai és ipari bázis
megerősítése, a védelmi innováció előmozdítása*¹⁴

A védelmi ipari célkitűzés megvalósításának jegyében fogadták Magyarországon az Európai Tanács Védelmi Ipari Munkacsoportját (*Defence Industry Working Party*) 2024. szeptember 19-én, szeptember 20-án pedig védelmi ipari és innovációs konferenciát rendeztek Budapesten. 2024. november 12-én Brüsszelben az EU Katonai Bizottság rendezvényén előadások és szimulációk keretében mutatták be a magyar védelmi ipari és innovációs fejlesztéseket. 2024. december 3-án pedig védelmi ipari workshopot tartottak, amelynek fókuszában a védelmi szektor köz- és magánfinanszírozása, illetve az ellátási láncok és az ellátásbiztonság állt.

Az elnökség további eredménye, hogy magyar kezdeményezésre vált állandó tanácsi munkacsoporttá az addig *ad hoc* alapon működő Védelmi Ipari Munkacsoport. A magyar EU-elnökségi ambíciók szerint a munkacsoportban 2024 végéig szerettek volna az Európai Védelmi Ipari Program (*European Defence Industry Programme – EDIP*) rendelettervezetének általános tanácsi megközelítéséről megegyezni, erre azonban az erőfeszítések ellenére sem került sor. Az EDIP rendelettel kapcsolatos munkát a lengyel EU-elnökség viszi tovább.

¹³ Ausztria, Magyarország, Csehország, Szlovákia, Szlovénia és Horvátország.

¹⁴ NAVARRAI MÉSZÁROS 2024, illetve a Honvédelmi Minisztérium tájékoztatása alapján.

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM MAGYAR EU-ELNÖKSÉGI
RENDEZVÉNYEI A KBVP TERÜLETÉN¹⁵

Elnökségi rendezvények tekintetében magyarországi helyszínnel tizenegy különböző szintű, köztük két kiemelt eseménnyel terveztek, ezen belül hat EU-elnökségi és öt partnereseménnyel, amelyekből végül tíz valósult meg. A két kiemelt esemény az EU védelmi minisztereinek informális találkozója, illetve az EU Katonai Bizottság vezérkarfőnöki szintű kihelyezett ülése lett volna, ám végül a védelmi miniszterek 2024. augusztus 30-i informális ülésére Josep Borrell főképviselő döntése nyomán nem Budapesten, hanem – az Európai Külügyi Szolgálat szervezésében – Brüsszelben került sor. Így politikai oldalon a legmagasabb szintű hazai elnökségi rendezvény a 2024. július 16–17-i, Budapesten megrendezett informális EU védelempolitikai igazgatói találkozó volt.

Katonai oldalon a legmagasabb szintű elnökségi esemény az EU Katonai Bizottság 2024. október 14–16. közötti vezérkarfőnöki szintű kihelyezett találkozója volt, amely az első kihelyezett (Brüsszelen kívül rendezett) ilyen ülést jelentette.

A szakértői szintű hazai elnökségi rendezvények többsége tanácsi munkacsoportok és egyéb formációk (például EU-kiberparancsnokok) elnökségi szakmai látogatása volt, amelyek mellett az elnökségi, illetve hazai szakpolitikai prioritásokhoz (például PESCO, védelmi ipar, honvédelmi nevelés) kapcsolódóan szerveztek további szakmai eseményeket. A fentiek mellett a Magyar Honvédség statikus és dinamikus katonai bemutatókkal járult hozzá néhány további, nem a Honvédelmi Minisztérium által rendezett KBVP elnökségi eseményhez, így a Politikai és Biztonsági Bizottság nagykövetei, illetve az Európai Békekeret Bizottság magyarországi látogatásához.

Brüsszelben a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség összesen tíz elnökségi rendezvényben volt érintett. Az elnökségi nyitó- és zárórendezvények között több szakmai szintű eseményre is sor került, amelyek az EU Gyorsreagálási Képesség alkalmazása, a védelmi ipar és innováció megerősítése, valamint a Nyugat-Balkán stabilitása témakörökkel foglalkoztak a hazai elnökségi prioritásokkal összhangban.

Említést érdemel még, hogy két oktatás-képzési EU-elnökségi partnerrendezvény a közös európai uniós biztonsági és védelmi kultúra javítását igyekezett előmozdítani: az Európai Biztonsági és Védelmi Akadémiával (*European Security*

¹⁵ Honvéd Vezérkar 2025.

and Defence College – CSDP) együttműködésben 2024. július 2–5. között a Nemzeti Közzolgálati Egyetem rendezte meg a CSDP Olympiad tanulmányi versenyt, majd 2024. szeptember 3–5. között az EU Katonai Középiskolák Fórumának 15. találkozó-jára került sor Nyíregyházán. Utóbbi program lehetőséget kínált a Honvéd Kadét Program nemzetközi fórumon történő bemutatására is.

ÉRTÉKELÉS ÉS KITEKINTÉS

A magyar elnökség megítélése kapcsán elmondható, hogy az Európai Külügyi Szolgálat, az EU Katonai Bizottság, valamint a tagállamok képviselői elismeréssel szóltak a rendezvények és a szakmai programok igényes és magas szintű szervezéséről, megvalósításáról. Az EU Katonai Bizottság elnöke és a tagállamok is méltatták és elismerték a magyar elnökség katonai hozzájárulását (műveleti és gyorsreagálású hozzájárulások, a Brave Warrior 24 – EU hadgyakorlat megrendezése) és katonadiplomáciai eredményeit, például az első kihelyezett formális vezérkarfőnöki szintű Katonai Bizottság-ülést és a közös Nyugat-Balkán–EU vezérkarfőnöki egyeztetést.¹⁶

A magyar elnökség biztonság- és védelempolitikai prioritásai jelentős mértékben tovább éltek a lengyel elnökség központi célkitűzése, Európa biztonságának és védelmének megerősítése tekintetében. A lengyel elnökségi program szerint, tekintettel az Oroszország jelentette biztonsági fenyegetésre, az EU részéről összehangolt és ambiciózus, ugyanakkor a NATO erőfeszítéseit kiegészítő lépésekre volt szükség Európa védelmének megerősítésére. Kiemelt cél maradt a védelmi felkészültség javítása, amit a katonai kiadások növelésén, a védelmi ipar megerősítésén és a védelmi képességek hiányosságainak felszámolásán keresztül kívántak megvalósítani. A magyar elnökségtől eltérően ugyanakkor Ukrajna átfogó támogatására is nagy hangsúlyt fektettek.¹⁷ A lengyelt követő dán EU-elnökségi program egyik pillére ugyancsak a „biztonságos Európa” maradt,¹⁸ alátámasztva az uniós önvédelmi képességek 2030-ig szóló megerősítésének általánosan elfogadottá vált célkitűzését, amelyhez a 2024-es magyar elnökség is hozzájárult.

¹⁶ TESZLER 2025.

¹⁷ European Council 2025a.

¹⁸ European Council 2025b.

1. táblázat. A HM magyar EU-elnökségi rendezvényei az EU közös biztonság- és védelempolitika területén

Dátum	Esemény	Helyszín
Július		
Július 2–5.	CSDP Olympiad	Budapest
Július 3.	Elnökségi nyitófogadás az EUMC részére	Brüsszel
Július 10.	Elnökségi nyitófogadás az EUMC-munkacsoportok (EUMCWG és EUMCWG/HTF) részére	Brüsszel
Július 15–17.	Informális EU védelempolitikai igazgatói találkozó és magas szintű PESCO-workshop	Budapest
Július 19.	Elnökségi nyitófogadás a PMG és az AHWPDI részére	Brüsszel
Augusztus		
Augusztus 30.	Informális EU védelmi miniszteri ülés	Brüsszel
Szeptember		
Szeptember 3–5.	EU Katonai Középiskolák Fóruma	Nyíregyháza
Szeptember 17–19.	EUMC szakmai látogatás (katonai képviselők)	Balatonfüred, Várpalota, Központi Gyakorló- és Lőtér
Szeptember 19–20.	PMG szakmai látogatás	Szolnok, Budapest
Szeptember 19–20.	AHWPDI szakmai látogatás, valamint védelmi ipari és innovációs konferencia	Várpalota, Központi Gyakorló- és Lőtér, Budapest
Szeptember 20.	EU katonai RDC-workshop	Brüsszel
Október		
Október 14–16.	Vezérkarfőnöki formátumú EUMC-ülés	Budapest, Várpalota, Központi Gyakorló- és Lőtér
Október 21–22.	EU kiberparancsnokok konferenciája	Budapest
November		
November 6–8.	EUMC-munkacsoportok (EUMCWG és EUMCWG/HTF) szakmai látogatás	Tata, Budapest
November 12.	EUMC szakmai nap	Brüsszel
November 20–21.	EUMC szakmai látogatás (katonai képviselő helyettesek)	Tata
November 27.	EUMC informális ebéd	Brüsszel
December		
December 3.	Védelmi ipari workshop	Brüsszel
December 9.	Elnökségi zárófogadás a PMG és a DIWP részére	Brüsszel
December 10.	Trió–trió EU vezérkarfőnöki ülés	Brüsszel
December 10.	Elnökségi zárófogadás az EUMC és az EUMC-munkacsoportok (EUMCWG és EUMCWG/HTF) részére	Brüsszel

Forrás: a Honvédelmi Minisztérium közlése alapján a szerző szerkesztése

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Honvéd Vezérkar (2025): Zárul a soros EU-elnökség – katonai tapasztalatátadás és értékelés Brüsszelben. *Honvedelem.hu*, 2024. december 11. Online: <https://honvedelem.hu/hirek/zarul-a-soros-eu-elnokseg-katonai-tapasztalatatadas-es-ertekeles-brusszelben.html>
- MTI (2024a): Magyar EU-elnökség a biztonság és védelem jegyében. *Honvedelem.hu*, 2024. április 4. Online: <https://honvedelem.hu/hirek/magyar-eu-elnokseg-a-biztonsag-es-vedelem-jegyeben.html>
- MTI (2024b): EU-elnökség: Egyszerre felelősség és páratlan lehetőség a Magyar Honvédség számára a stratégiáitól a taktikai szintig. *Honvedelem.hu*, 2024. július 4. Online: <https://honvedelem.hu/hatter/biztonsagpolitika/eu-elnokseg-egyszerre-felelosseg-es-paratlan-lehetoseg-a-magyar-honvedseg-szamar-a-strategiaitol-a-taktikai-szintig.html>
- NAVARRAI MÉSZÁROS Márton (2024): Európa védelmére összpontosít a magyar EU-elnökség. *Honvedelem.hu*, 2024. július 9. Online: <https://honvedelem.hu/hirek/strategiaitol-a-taktikai-szintig.html>
- Nemzetközi hadgyakorlaton bizonyítottak a magyar katonák, zengett a hajmáskéri lőtér (2024). *Magyar Nemzet*, 2024. október 16. Online: <https://magyarnemzet.hu/belfold/2024/10/nemzetkozi-hadgyakorlaton-bizonyitottak-a-magyar-katonak-zengett-a-hajmaskeri-loter-fotok>
- TESZLER Vendel (2025): Sikerek és elismerések a magyar uniós elnökség idején. *Honvedelem.hu*, 2025. március 28. Online: <https://honvedelem.hu/hirek/sikerek-es-elismersek-a-magyar-uni-os-elnokseg-idejen.html>

Egyéb források

- Az Európai Unió Tanácsa (2024): *Az Európai Unió Tanácsa 2024. második félévi magyar elnökségének programja*. Online: <https://hungarian-presidency.consilium.europa.eu/media/1zt-b2e2b/2024-masodik-felevi-magyar-elnokseg-programja.pdf>
- European Commission (2024a): *The Future of European Competitiveness Part A. A Competitiveness Strategy for Europe*. Online: https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en?filename=The%20ofuture%20of%20European%20competitiveness%20%20A%20competitiveness%20strategy%20for%20Europe.pdf
- European Commission (2024b): *The Future of European Competitiveness. Part B. In-depth Analysis and Recommendations*. Online: https://commission.europa.eu/document/download/ec1409c1-d4b4-4882-8bdd-3519f86bbb92_en?filename=The%20ofuture%20of%20European%20competitiveness%20In-depth%20analysis%20and%20recommendations_o.pdf
- European Commission (2024c): *Report: Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness*. Online: https://commission.europa.eu/document/download/5bb2881f-9e29-42f2-8b77-8739b19do47c_en?filename=2024_Niinisto-report_Book_VF.pdf
- European Commission (2025): *White Paper for European Defense – Readiness 2030*. Online: https://commission.europa.eu/document/download/e6d5db69-e0ab-4bec-9dco-3867b4373019_en?filename=White%20paper%20for%20European%20defence%20E2%80%93%20Readiness%202030.pdf

- European Council (2025a): *Programme of the Polish Presidency of the Council of the European Union*.
Online: <https://polish-presidency.consilium.europa.eu/media/zkcno325/programme-of-the-polish-presidency-of-the-council-of-the-european-union.pdf>
- European Council (2025b): *Programme of the Danish Presidency of the Council of the European Union*.
Online: <https://danish-presidency.consilium.europa.eu/media/xv5jn5nx/programme-of-the-danish-eu-presidency-2025.pdf>
- European Parliament (2024): *New EP Committees to Work on Security and Defence, Health, Democracy, Housing*. Online: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20241216IPR25996/new-ep-committees-to-work-on-security-and-defence-health-democracy-housing>
- Government of Cyprus (2024): *The 18-month Programm of the Polish, Danish, and Cypriot Presidencies of the Council of the EU*. Online: https://www.gov.cy/media/sites/63/2025/02/TRIO_PROG-RAMME_EN.pdf